UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagma Ivris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

14 de Peculio.

---

urn:nbn:de:hbz:466:1-97739

Visual Library

l. ſeruus, de actio. l. quod attinet, de regul. iur. P. æquitas autem ſuaſit edictum prætoris, vt qui iure ciuili nihil ab eo petere poſſint, ſaltem in quantum merces comparatę ex eorum pecunia exſtantes inueniuntur, inter omnes pro rata debiti diſtribuantur. Quamobrem, cum ex eadem cauſſa poſſit eſſe actio creditori de peculio, & tributoria contra dominum, nempe quod in parte peculii mercem peculiarem exercuit ſeruus, eligere debet, qua experiri velit: nam altera electa ad aliam redire non poteſt. *l. quod in herede, §. eligere, de tribut.* Plane ſi quis velit ex alia cauſſa de peculio, & ex alia de tributoria agere, audiendus erit. *d. §. eligere.*

De Peculio. Cap. 14.

Lib. 15. P. tit. 1. Vide ib. Weſenbecium, maxime vero Iuſtum Meyerū.

1 *Peculium & pecunia quid, & vnde.*
2 *Diuiſio in illud quod eorum eſt, qui ſui iuris, & eorum qui alieni iuris.*
Rurſum quod eorum qui alieni iuris, vel ſeruorum, vel liberorum: & hoc Profectitium, Aduentitium, Caſtrenſe vel quaſi, &c. eod.
3 *Peculium hominis ſui iuris quid.*
4 *Peculium profectitium quid.*
5 *Aduentitium quod.*
6 *Caſtrenſe.*
7 *Quaſi caſtrenſe.*
8 *De peculio in patrem actio, intelligitur de peculio profectitio, vel ſerui.*
9 *Peculium ſeruorum & filiorumfam. cum libera & ſine libera adminiſtratione.*
10 *De peculio actio contra quem, & pro quibus detur. De peculio pro ſeruis & filiisfamil. datur actio in quantum eſt in peculio, non in ſolidum, & pro quibus, eod.*
11 *In peculio quæ res eſſe poſſint.*
12 *Peculium ſeruis & filiisfam. expreſſe vel tacite conceditur.*
13 *Peculium qui concedere poſſunt & capere, & quibus, & in quos detur actio, eod.*
14 *Peculii conceſſio diuerſa cum libera, & ſine ea quid contineat.*
15 *In peculii actione & condemnatione, quæ prius deducenda ſunt.*
16 *De peculio actionis finis & rationes.*
17 *Peculium minuere quando domino, vel patri non licet.*

1 Peculium & peculatus † a pecunia dicitur, *Varro 4. de lingua Latin.* quaſi puſilla pecunia, ſiue patrimonium puſillum. *l. depoſiti, 5. §. peculium dictum, de pecul in P.* Pecuniæ nomen omnes res, quæ in patrimonio noſtro ſunt, complectitur: & omnia corpora. *l. pecuniæ appellatio, 4. & l. ſeq. & l. pecuniæ verbum, 178. de verbo. ſignif. P. l. fin. de conſtit. pecun.* Sic Cicero. *Is*, inquit, *a vobis iudices expoſtulat, vt quoniam in alienam pecuniam, tam plenam atque præclaram nullo iure innaſerit, cumque ei pecuniæ vitam Sexti Roſcii obſtare atque officere videatur, deleatis ex animo omnem ſuſpicionem, omnemque metum tollatis. Cicero pro Roſc. Amerino.* Et paulo poſt, quod plenam pecuniam dixerat, vocat amplum patrimonium. Pecunia porro a pecudibus, quod antiquis omne patrimonium fere pecudibus conſtaret, vnde & numus ſignatus primum pecuniæ nota. *Plutarch. in vita Publicol. Plinius libr. 33. cap. 3.* Sic Plinius pecunia ipſa a pecore appellabatur. Et etiam nunc in tabulis Cenſoriis, paſcua dicuntur omnia, ex quibus populus reditus habet: quia diu ſolum hoc vectigal. *Plinius lib. 18. c. 3.* Peculium autem Tubero ſic definiuit, quod ſeruus domini permiſſu, ſeparatim a rationib. dominicis habet, deducto eo, ſi quid domino debetur. *l. depoſiti, 5. §. fin. de pecu. P.* Et Pomponius, peculium eſt, non id cuius ſeruus ſeorſum a domino rationem habuerit, ſed quod dominus ipſe ſeparauerit, ſuam ſubſtantiam a ſerui ratione diſcernens. *l. peculium, 4. in princ. & §. ex his, de pecul.* Ceterum hæc finitio ad vnam ſpeciem peculii pertinet ſeruorū. ¶ Etenim † diuidendum eſt peculium in peculium eorum qui
2 ſui iuris ſunt, & eorum qui alterius ſunt poteſtatis. Rurſus peculium eorum qui alterius ſunt poteſtatis in peculiū liberorum & ſeruorum. Seruorum vnius generis eſt, liberorum multiplex, videlicet profectitium, aduentitium: & hæc vel caſtrenſia, vel quaſi. *l. fin. C. de inoffic. teſtam.*

3 ¶ Cuiuſlibet † hominis liberi patrisfamilias poteſt dici exiguum patrimonium, peculium, *l. cogi. 16. ad Senat. Trebellia. P.* vel quod ipſe ſeorſum a facultatibus ſuis aliis ſeiunxit, præſidii cauſſa, vt ſi quando egeret in ſubſidium eſſet, vt eſt apud Celſum, *l. ſi chorus, 77. §. 1. de legat. 3.* Gallos quoque teſtatur Vlpianus, peculium dicere, quæ Græci parapherna vocant, bona mulierum
4 ſeparata a dote, quæ datur maritis. *l. ſi ego, 10. §. dotis autem cauſſa, de iure dot.* ¶ Peculium † profectitium dicitur, quod a patre, vel parente profectum eſt de bonis, vel facto eius: ſiue pater dederit, ſiue procurator eius, vel alius eius iuſſu, vel alius contemplatione patris. *l. profectitia, 5. de iure dot. P. l. ſed ſi plures, 10. §. in arrogato, de vulg. P. l. aditio, 45. §. præterea de acquir. hered. P.*

5 ¶ Aduentitium † dicitur id, quod aliunde, quam ex præcedenti cauſſa ad filiosfam. venit, quod parentibus, niſi quod pertinet ad vſumfructum, non acquiritur: cuiuſmodi ſunt bona materna, & quæ ex maritali lucro ad eos perueniunt. *l. cum oportet, 6. de bonis quæ liber. C.*

6 ¶ Caſtrenſe † peculium eſt, quod a parentibus, vel cognatis, vel vxore in militia degenti donatum eſt: vel quod ipſe filiusfam. in militia acquiſiuit: alioquin, niſi militaret, nō acquiſiturus. *l. caſtrenſe, 11. & l. ſi milite, 6. de caſtrenſ. pec. P. de caſtrenſi peculio nos plura in perſonis dum de militum priuilegiis agimus.*

7 ¶ Quaſi † caſtrenſe dicitur, quod exemplo militiæ armatæ & militum dicitur eſſe illis, qui quodammodo militare creduntur: cuiuſmodi ſunt ea, quæ ab aduocatis quæruntur, ex cauſſarum patrocinio, illis propria, & quæ patri non quæruntur, exemplo caſtrenſis peculii. *l. forti tui culminis, 4. & l. aduocati, 14. de aduoc. diuerſo. iudiciorum, lib. 2. C. tit. 7.* Sic & quæ clerici, & perſonę eccleſiaſticæ acquirunt, peculiaria, & ſeorſum a patre quaſi caſtrenſia habent, *l. ſacroſanctæ, 31. de epiſc. & cler. C.* vtpote militiam cœleſtem
8 exercentes. ¶ Porro † quando agimus de actione, de peculio, in patrem dando, proprie ſubintelligimus de peculio profectitio filiifamilias, quod omnino quæritur patri, *§. 1. per quas perſonas nob. acq. lib. 2. Inſt. tit. 9.* vel de peculio ſeruorum ſeu liberatorum nobis bona fide ſeruientiū, *l. 1. § poteſtatis, de pec. P. l. 2. eo. P.* antiquitus enim vna erat ꝑpemodū conditio poteſtatis in filios & ſeruos, & filius inſtar ſerui aliquando in patria fuit poteſtate. *l. ſi. C. de pat. poteſta. l. in ſuis, 11. de lib. & poſt. C. Dion. Halic. in 8. & 2. nos in perſonis, dum de poteſtate in liberos agimus.* ¶ Peculiū † hoc duplex,
9 cum libera adminiſtratione, & ſine libera. *l. quam Tuberonis, 7. § ſunt quidam, & §. alia, de pecul. P.* ¶ Res † ex qua naſcitur hęc actio,
10 eſt cōtractus filiifamilias, ſeruiue, pro cuius obligatione pater, dominusve tenentur, non in ſolidum, ſed in quantū eſt in peculio, *§. præterea, quod cum eo qui in alien. poteſta. ap. Iuſtinia. l. 2. de pecul. P.* Habemus autem hic rationem facti, nam quod pertinet ad ius ciuile, nec ſeruus quicquam debere poteſt, nec quicquam ei deberi. *l. nec ſeruus, 42. eo. tit. P.* Ita, tantum ſi ratione rei peculiaris contractū ſit, de peculio agitur, vt ſi fideiuſſerit filiusfamilias, vel ſeruus, vel mandauerit rem peculiarem gerens, vel alius pro illo ſoluerit, vel fideiuſſerit, *l. 1. § ſi filiusfamilias, & §§ ſeqq. & § ſed ſi filius, & l. quoties, 48. §. Sabinus, de pecu. P.* ſi filiusfamilias iuſiurandum detulerit, & iuratum ſit. Sed tamen in ſeruo diuerſum eſt, *in l. depoſiti. 5. § 1 eod.* niſi & is extra iudicium, vel liberam habens peculii adminiſtrationem iurauerit, *l. quidam, de iureiurand. P.* ſi depoſitum ſuſceperit: ſi precario acceperit, *l. depoſiti, 5. de pecul.* ſi dolo malo ſerui, vel filiifamilias, depoſiti cauſſa agatur: alioquin ſi de dolo malo domini, vel patris agatur, in ſolidum pro filiisfam. & ſeruis tenentur, *l. 1. § filiusfa. depoſi. P.* vt & in aliis contractibus bonæ fidei, in quibus dolo malo pater, vel dominus aliquid geſſerit: vt ſi agatur de dote, vel pignore, vel commodato reſtituendo per dominum, vel patrem retinentem, ex contractu ſerui, vel filiifam. *l. in bonæ fidei, 37. de pec. l. 3. §. ſi filiofamilias, com. P.* Ex compromiſſo tamen ſerui nō datur actio de peculio in dominum, quia nec ſi iudicio condemnetur, datur in eum actio. *l. 3. § ſi ſeruus, de pecu. P.* Ex condemnatione tamē filii, & iudicato, in quo quaſi contrahitur cum illo, in patrē datur actio de peculio, *d. l. 3. § idem ſcribit, de pecu. P.* cū filiof. quippe iudiciū eſſe poteſt. *l. quanto magis, de iureiu. in P. l. quoties, ſi quis cautio.* Ex contractu quoq; delicti, filiifa. vel ſerui, vt ex cauſſa furtiua non obligantur dominus aut pater, nec ex peculio, niſi in quantum locupletiores fiunt. *d. l. 3. §. ex furtiua, de pecu.* Et generaliter, ex pœnalibus actionibus non ſolet in patrem dari actio de peculio, *l. ex pœnalib. 59. de regu. iur. P. l. 1. §. ſi filiusfa. & §. ſi. de vi & vi arma. P. l. 1. §. cum ſeruus de his, qui deiecer.* ex aliis peculii cauſſa geſtis datur: quamuis dominus prohibuerit cum ſeruo contrahi, cui tamen peculium permiſit. *l. ſi quis ſeruum, 30. §. fin. & l. quoties, 48. de pecul.*

11 ¶ Res † in peculio eſſe poſſunt mobiles, & ſoli, vicarii, & vica-

riorum

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

riorum peculia, nomina debitorum, hereditas, legata: ſi quid ex actione furti ſeruo debetur, vel alia actione: quod dominus ſeruo debet, ſi forte in rationes eius impendit, & dominus eius debitor manere voluerit, nec in peculium voluerit conuerti. Item ſi quid conſeruus ei debet, erit peculii, *l. quam Tuberonis*, 7. §. *fin. & l. ſi ſeruus*, 18. *eod. tit.* quod parſimonia ſua ſeruus parauit, vel officio ſuo promeruit ſibi donari, *l. peculium*, 40. *eod. P.* Et in ſumma peculii erit, non id cuius ſeruus ſeorſum a domino rationē habuerit, ſed quod dominus ipſe ſeparauerit, ſuam ſubſtantiam a ſerui ratione diſcernens. Quia in arbitrio domini eſt, peculium totum adimere, vel augere, *l. 4. de pec.* Sic tempora in peculio inſpicienda ſunt, *l. eo tempore*, 51. *eod.* Quia peculium naſcitur, creſcit, decreſcit, moritur, non ſecus ac homo. Creſcit cum auctum fuerit: decreſcit, cum ſerui vicarii moriuntur, reſve intercidunt, moritur cum ademtum eſt, *l. peculium naſcitur*, 41. *eod. tit.* ¶ 12 Concedit † dominus vel pater ſeruo & filiof. habere peculiū, vel expreſſa voluntate, vel tacita, vt ſi ſciens eum habere non ei adimit, *l. quam Tuberonis*, 7. §. *ſunt quidam, eod. tit. P.* Niſi agatur de peculio cum libera adminiſtratione, quæ non niſi expreſſe conceditur, *d. §. ſunt quidam, verſ. alia eſt cauſſa.*

13 ¶ In † perſonis conſiderandis dominorum, qui obligentur ex peculio ſerui, parui refert maſculi aut mulieris quis ſeruus fuerit, nam & impuberes dominas de peculio obligari Seruius ait: quia non contrahitur cum illis, vt tutoris auctoritatem ſpectes, *l. 3. §. parui autem refert, de pecul. l. ap. Iulia. l. 3. §. ex quib. cau. in poſſeſſ. ea. lib. 42. P. titu. 3.* Attamen pupillus non poteſt vel cum tutoris auctoritate, ſeruo peculium conſtituere, *d. §. parui.* Furioſus quoq;, ſeruum habētem peculium poteſt habere, ſed non illi conſtituere: quare & in curatorem eius datur actio de peculio, *d. §. parui*, & in venditorem, aut in emtorem ſerui, qui peculium habet electione relicta actori, in quem horum velit experiri, *l. ſi noxali iudicio*, 12. § *idem ſcribit, verſic. nam etſi alius, de pecul.* Cum diſtinctione tamen primum Vlpiani: nam venditor ſerui ſi cum peculio ſeruum vēdiderit, & tradiderit peculium, ne intra annum quidem de peculio conuenietur: neque enim hoc pretium ſerui, peculium eſt, vt Neratius ſcripſit, *l. ſi ex duobus*, 33. §. *fin. de pecul.* Sed ſi quis ita ſeruum vendiderit, vt pretium pro peculio acciperet, penes eum videtur eſſe peculium, ad quem peculii pretium peruenerit, *Iabolenus, l. ſed ſi quis*, 34. *eod.* non penes quem res peculiaris ſit, *Pompo. in l. non penes*, 35. *eo.* Alioquin generaliter vt morte filiifamilias, vel emancipatione, ita manumiſſione, vel alienatione ſerui, exſtinguitur ipſo iure peculium, *l. 1. in princ. & §. merito, & l. ſi quando de pecu. actio. annal. ſit, lib. 15. P. tit. 2.* Et idcirco æquitate & remedio prætoris opus fuit, vt quia ceſſat perpetua in dominum & patrem actio, ſit facultas agendi contra patrem emancipantem, vel dominū manumittentem, de peculio: & quandocunque deſinunt ſerui, vel filii eſſe in poteſtate, *d. l. 1. & toto tit. quando de pec. act. annal. ſit. P. l. 1. & ancillarum*, 28. §. *ſi ſeruus, de pecul. l. quoties*, 48. §. *fin. eod. P.* computato anno vtili, ex quo peti potuit conditione exſiſtente, vel ſi pure debitum a tempore emancipationis, vel alienationis, *d. l. 1. §. annus autem, quando act. de pec. annal. ſit.* Intereſt autem hoc obſeruari, quia ſi agatur contra emtorem, vel contra eum in quem translatus alienatione aliqua ſeruus, poſt annum agi poſtea non poteſt contra alienantem: contra ſi intra annum agatur, *l. ſi creditor*, 38. §. *ſeruum de pecul. P. l. 1. §. in alienatione, quando act. de pecul. annal. ſit l. de peculio* 10. *de tributo. act. P.* nam poteſt poſtea experiri contra alienantem, in quantum minus conſecutus eſt ab eo, in quem alienatio facta eſt, *l. quoties*, 48. §. *ſi creditor, de pecul.* Datur & hæc actio de peculio, in dominum liberi hominis, bona fide ei ſeruientis, *l. 1. §. poteſtatis, de pecul.* in vſufructuariū ſerui, *l. 2. eod. tit. P. l. 1. §. vſufructu, quando, act. de pecu. anna. ſit.* in maritum pro ſeruo dotali, *l. hinc quæritur*, 20. *de pecul.* in heredes dominorum, *l. 1. § item eius heres, quan. actio de pecu. annal. ſit, l. quoties*, §. 1. *de pecul. P. l. item eum*, 15. in arrogatorem filiifamilias, *in l. in arrogatorem*, 43. *de pecul. P.* Datur autem interdum fructuario aduerſus proprietarium de peculio actio, vt puta, ſi apud eundem habeat peculium, apud ipſum autem, aut nihil, aut minus, quam fructuario debetur: & contra, *Vlpianus in l. hinc quæritur*, 20. §. *fin. & l. ſi creditor*, 38. § *fin. eod. tit.* Inter ſe tamen ſocii de peculio agere non poſſunt, *in l. nam inter ſe, eod. titu.* Si quis etiam crediderit ſeruo ſuo, vel ſeruus conſeruo, alienato ſeruo, in emtorem non competit actio, *l. & ancillarum*, 28. § *ſicut autem, eod. de pecul. in P.* In ſumma, plures creditores concurrere poſſunt in actione de peculio: ſed occupantis melior erit conditio, *l. non enim*, 6. *de tribut. actio. P.* Si plures ſint domini, creditoribus liberum eſt, vel cum ſingulis agere in patres, vel cum vno in ſolidum, *l. & ancillarum, l. 28. §. illud, & §. fina. de pecul.* ſi tamen plures vnius ſunt heredes, ſeorſum in ſolidum conueniri nequeunt, *l. quæſitum, l. 31. § ſi cum ex parte eo.*

¶ Forma † peculii in conceſſione conſiſtit, vt monui, quæ 14 conſideranda, num ea cum libera adminiſtratione fuerit, *l. ſi liberam*, 10. *quod cum eo. C.* an ſimpliciter. Nam libera non conſiſtit in fugitiuo ſeruo, neque in ſubrepto, neque in eo de quo viuatne, an mortuus ſit quis neſciat, *l. libera*, 49. *de pecul. in P.* ¶ Forma † etiam 15 in deductione facienda de peculio ſeruanda: nam de peculio cuius nomine obnoxius pater vel dominus eſt creditoribus, deducendum primum eſt, quod patri & domino debetur. Quia illi præueniſſe videntur, & cum ſeruo & filio egiſſe creduntur, *l. peculium*, 10. *in princ. & §. ſiue autem, de pec. l. ſi noxali*, 12. *l. ex facto*, 53. §. *nam etſi Titii, & l. quod ſeruus*, 57. *eodem.* Ideoque ſi quid furati fuerint domino vel patri, deducetur, *l. 4. §. ſi opem, eod. de pec. & d. §. ſiue autem*, deducitur, & ſi quid iis debeatur, qui ſunt in poteſtate patris vel domini: ſi ii in tutela vel cura domini vel patris ſunt, vel quorum illi negotia adminiſtrant: dummodo illi dolo careant, & dolo non ademerint, vel non minuerint peculium, *d. l. peculium*, 10. *in princip. & §. præterea*, item quod debetur heredi patris, vel domini, *d. l. peculium*, 10. §. *ſed & creditor ſerui.* Sed deductiones iſtæ ita demum ex peculio faciendæ ſunt, ſi aliunde pater, vel dominus conſequi non poſſint, *l. ſi noxali*, 12. §. *quod autem, de pec. & l. hinc quæritur*, §. 1. *eod.* Atque ſi pater vel dominus conſtituerit ſe ſoluturum quod fuit in peculio, non minuetur peculium: eo quod ex ea cauſſa obſtrictus eſſe cœperit: & licet interierit peculium, non tamen liberabitur, *l. id quod*, 19. *de conſtitu. pecunia, lib. 13. P. titu. 5.* Neque enim quod creſcit peculium aut decreſcit, pertinet ad conſtitutoriam actionem, *l. nec enim*, 10. *eod. tit. de conſtit. pec. P.*

¶ Finis † huius actionis eſt, vt creditores ſuum conſequantur, 16 iuxta præceptum iuris, ius ſuum tribuere cuique ſtatuens, *l. iuſtitia, §. iuris præcepta, de iuſti. & iur. §. iuris præcepta, eodem tit. apud Iuſtin.* Ratio autem naturalis in dominum, vel patrem in quantum eſt in peculio, ne contra naturæ ius, acquiſitione eorum qui in poteſtate noſtra ſunt, in præiudicium & cum damno alterius locupletemur, *l. nam hoc natura, de condict. indeb. l. iure naturæ, de regu. iur. in P. ca. locupletari, eod. tit. in ſex.* ¶ Quare † non licet do- 17 mino in fraudem creditorum, facta deductione eius quod ſibi debetur, per dolum vel fraudem adimere, vel minuere peculium, §. *præterea, quod cum eo.* quamuis ſine fraude poſſit, *l. peculium*, 40. *de pecul.*

De in Rem verſo. Cap. 15.

Lib. 15. P. tit. 3. Weſenb. et [illegible]

1 *De in Rem verſo actione quando agitur.*
2 *Verſum in rem alicuius quando quid dicatur.*
3 *Inde in rem verſo actione quæ perſonæ veniunt, & forma, & ſubſtantia eius actionis.*
4 *Finis.*
5 *Rationes.*

1 Licet † vna ſit actio, qua de peculio, deque eo quod in rem domini, vel patris verſum ſit, agitur: tamen duas habet condemnationes. Itaque iudex apud quem de ea actione agitur, ante diſpicere ſolet, an in rem domini verſum ſit: neque aliter ad peculii æſtimationem tranſit, quam ſi aut nihil in rem domini verſum intelligatur, aut non totum, § *præterea, quod cum eo, qui in alien. pot. & l. 1. & l. ſi res*, 5. §. *quod ſeruus, de pecul. P. l. 1. de in rem verſ. P. l. cum ancilla*, 11. *& l. penul. & l. ei qui ſeruo*, 7. *& l. 3. & 1. C. quod cum eo, qui in alien. poteſt. &c.* Et regulariter, ait Vlpianus, toties de in rem verſo eſt actio, quibus caſibus procurator mandati, vel qui negotia geſſit, negotiorum geſtorum haberet actionem. Quoties aliquid conſumſit ſeruus, vt aut meliorem non dominus haberet, aut non deteriorem, *l. 3. §. in rem, verſ. & regulariter, de in rem verſ. in P.* ſi neceſſario impenderit in rem dominicam, ſi mutuatus pecunias, creditoribus eius ſoluerit, aut ædificia ruentia fulſerit, aut familiæ frumentum emerit, aut fundum, aut quamlibet aliam rem neceſſariam, *dicto §. præterea, & l. 3. in princip. & §. 1. & l. ſi res*, 5. *de in rem verſ. P.* Nec intereſt dominus ratumne habuerit contractū ſerui, qui in rem eius vertit, an non: tenetur enim vtiq;, *d. l. ſi res*, §. 1. Res enim conſideratur, quæ vtiliter fiat, & in rē vertatur domini, ſufficitq; ad hanc actionē intentandā, negotiū vtiliter cœptū in vtilitatem domini, vt in mādato dicitur;